

**ГОВЬСҮМБЭР АЙМГИЙН СҮМБЭР СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН 2017-2020 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙГ
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

2017 ОН

№	зорилт	№	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Нийт хөрөнгийн хэмжээ	Хүрэх түвшин, үр дүн /хөрөнгийн хэмжээ, эх үүсвэр сая.төг/								Хариуц ах эзэн	Хяналт тавих хүн
						2017		2018		2019		2020			
						Хүрэх түвшин, үр дүнгийн үзүүлэлт	Төсөв	Хүрэх түвшин, үр дүнгийн үзүүлэлт	Төсөв	Хүрэх түвшин, үр дүнгийн үзүүлэлт	Төсөв	Хүрэх түвшин, үр дүнгийн үзүүлэлт	Төсөв		
НЭГ. ТӨРИЙН БОДЛОГЫН ХҮРЭЭНД:															
Ард иргэдийнхээ оролцоонд тулгуурлан, төрийн хууль дээдэлсэн цэгцтэй бодлого баримтална.															
1	Төрийн албан хаагчдын харилцаа, хандлага, ёс зүйг сайжруулж, хариуцлагыг нэмэгдүүлнэ.	1.1	Төрийн албыг мэргэшсэн, чадварлаг, шударга, хариуцлагатай, улс төр, авлигаас ангид албан хаагчдаар бүрдүүлэх, тэднийг ажлын байранд нь давтан сургах, дадлагажуулах ажлыг үе шаттай зохион байгуулж, тогтвор суурьшилтай ажиллуулна.	2017-2020	УТ ОНТ	Сумын төсвийн байгууллагуудын албан хаагчдыг сургалтанд хамруулж, мэдлэг мэдээллийг дээшлүүлэх ажлыг чанаржуулж эхэлнэ.	УТ ОНТ	Төрийн албан хаагчдыг сургалтанд бүрэн хамруулж мэдлэг мэдээллийг дээшлүүлнэ	УТ ОНТ	Төрийн албан хаагчид сургалтанд бүрэн хамруулагдснаар тогтвортой ажиллах нөхцөл бүрдэнэ.	УТ ОНТ	Төрийн албан хаагчдыг сургалтанд бүрэн хамруулж мэдлэг мэдээлэл дээшилсэн байна.	УТ ОНТ	Тамгын дарга	Засаг дарга
2	Төрийн үйлчилгээний ил тод байдлыг ханган, төрийн үйлчилгээг шуурхай, хүртээмжтэй чанартай хүргэнэ.	1.2	Төрийн албаны гажуудал, алдаа дутагдлыг арилгаж, төр иргэний итгэлцлийг бэхжүүлж, шударга төрийн зарчмыг баримтлана	2017-2020	УТ ОНТ	төрийн албаны стандарт мөрдөгдөнө.	УТ ОНТ	төрийн албаны стандарт мөрдөгдөнө	УТ ОНТ	төрийн албаны стандарт мөрдөгдөнө.	УТ ОНТ	төрийн албаны стандарт мөрдөгдөнө	УТ ОНТ	Тамгын дарга	Засаг дарга
3		1.3	Иргэдэд мэдээлэл хүргэх ажлыг чанаржуулж, сум, багийн Засаг дарга нарын ажлын мэдээллийг хуулийн хүрээнд иргэдэд мэдээлж, үнэлэлт дүгнэлт өгнө.	2017-2020	УТ ОНТ	Төрийн үйлчилгээний чанар хүртээмж дээшилнэ. Багийн засаг дарга нар жилд 4 удаа Сумын засаг дарга жилд 2 удаа тайлангаа тайлагнана	УТ ОНТ	Төрийн үйлчилгээний чанар хүртээмж дээшилнэ	УТ ОНТ	Төрийн үйлчилгээний чанар хүртээмж дээшилнэ	УТ ОНТ	Төрийн үйлчилгээний чанар хүртээмж дээшилнэ.	УТ ОНТ	Тамгын дарга	Орлогч дарга, Засаг дарга
4		1.4	Сумын төвийн багийг шинээр байгуулан хөдөөгийн багуудын төвийг тохижуулж, иргэдэд төрийн үйлчилгээг цаг алдалгүй шуурхай хүргэнэ	2017-2020	ОНХС	Сүмбэр сумын төвийн багуудын төвийг шинээр байгуулж, төрийн үйлчилгээг хүргэх нөхцөл бүрднэ.Шилдэг тохижилттой багийн төвийг шалгаруулна.	ОНХС	Багуудын төрийн үйлчилгээ иргэдэд шуурхай хүрнэ.	ОНХС	Төрийн үйлчилгээний чанар хүртээмж дээшилнэ.	ОНХС	Хөдөөгийн багуудыг иргэдэд үйлчлэх унаагаар хангана.	ОНХС	Багийн засаг дарга нар	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга

Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлын хүрээнд:															
5	Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг орон нутагт чанартай зохион байгуулна.	1.6	Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, тэмцэх, нийгмийн хэв журмыг сахиулах ажлыг чанаржуулан, иргэдийн амар тайван амьдрах нөхцлийг бүрдүүлнэ.	2017-2020	ГХУСА33-ийн зардал 12,0	Амар тайван байх орчин нөхцөл бүрдүүлэх шат дараалсан арга хэмжээ авна.	ГХУСА 33-ийн зардал 3,0	Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авч, судалгаа хийнэ	ГХУСА 33-ийн зардал 3,0	Статистик мэдээлэл дээр үндэслэн холбогдох арга хэмжээг авна	ГХУСА 33-ийн зардал 3,0	Амар тайван байх орчин нөхцөл бүрднэ	ГХУСА 33-ийн зардал 3,0	Тамгын дарга	Орлогч дарга, Засаг дарга
6		1.7	Иргэдийн гамшгаас хамгаалах мэдлэг чадварыг бататгахад чиглэсэн дадлага сургалтыг тасралтгүй явуулах, гамшгийн хор уршгийг арилгах, аврах зориулалттай тусгай багаж, тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслийн хангамжийг сайжруулах, болзошгүй гамшиг эрсдэлийн үед хэрэглэх хүнсний гол нэрийн барааны орон нутгийн нөөц бүрдүүлнэ	2017-2020	УТ ОНХС 40,0	ДЗМонгол ОУБайгууллагатай хамтран "Гамшгийн эрсдлийг бууруулах" иргэдэд зориулсан нэгдсэн сургалт хийнэ. Сумын ААНБ-тай гэрээ байгуулан ажиллана	УТ ОНХС 10,0	Сургалтанд хамрагдсан иргэдийг чадавхжуулах ажил хийнэ.	УТ ОНХС 10,0	Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн сургууль, гамшгаас хамгаалах команд штабын сургууль, гамшгаас хамгаалах бэлэн байдлын үзлэг үр дүнтэй зохион байгуулана	УТ ОНХС 10,0	Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн сургууль, гамшгаас хамгаалах команд штабын сургууль, гамшгаас хамгаалах бэлэн байдлын үзлэг үр дүн сайжирсан байна	УТ ОНХС 10,0	Тамгын дарга	Орлогч дарга, Засаг дарга,
7		1.8	Иргэний бүртгэл мэдээллийг боловсронгуй болгох талаар холбогдох байгууллагуудтай хамтран ажиллана.	2017-2020	УТ ОНТ	Иргэдийн бүртгэлжилт сайжирна	УТ ОНТ	Төлөвлөгөөний дагуу шат дараалсан арга хэмжээ авна	УТ ОНТ	Иргэдийн бүртгэлжилт сайжирна	УТ ОНТ	Иргэдийн бүртгэлжилт сайжирна	УТ ОНТ	Сумын улсын бүртгэгч	Орлогч дарга, Засаг дарга
8		1.9	Сууц өмчлөгчдийн холбооны үйл ажиллагааг сайжруулж "Миний байр-Манай гэр" хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.	2017-2020	УТ ОНТ	Хөтөлбөрийг боловсруулж хэрэгжүүлж эхэлнэ.	УТ ОНТ	Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг үе шаттай зохион байгуулна.	УТ ОНТ	Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг үе шаттай зохион байгуулна.	УТ ОНТ	Хөтөлбөрийн хэрэгжилт хангагдана	УТ ОНТ	Багын засаг дарга нар	Орлогч дарга, Засаг дарга,
9		1.10	Сумын нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж байгаа гадаад дотоодын төрийн бус байгууллага, олон улсын байгууллага, хувийн хэвшлийн байгууллагуудтай хамтарч ажиллана.	2017-2020	УТ ОНТ ТХБ	Аж ахуй нэгж байгууллагын уялдаа холбоо сайжирна.	УТ ОНТ ТХБ	Аж ахуй нэгж байгууллагын уялдаа холбоо сайжирна.	УТ ОНТ ТХБ	Аж ахуй нэгж байгууллагын уялдаа холбоо сайжирна.	УТ ОНТ ТХБ	Аж ахуй нэгж байгууллагын уялдаа холбоо сайжирна.	УТ ОНТ ТХБ	Тамгын дарга	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга

10	Сумын гадаад харилцааг өргөжүүлэн хөгжүүлнэ.	1.11	Сумын гадаад харилцааг өргөжүүлж, төсөл, хөтөлбөрийн байгууллагуудын санал, санаачлагыг дэмжиж, үр ашигтай хамтран ажиллана.	2017-2020	ТХБ	Гадаад хамтын ажиллагаанд дэвшил гарна.	ТХБ	Гадаад хамтын ажиллагаанд дэвшил гарна.	ТХБ	Гадаад хамтын ажиллагаанд дэвшил гарна.	ТХБ	Тамгын дарга	Орлогч дарга, Засаг Тамгын газрын дарга, дарга,		
ХОЁР. ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГЫН ХҮРЭЭНД:															
ХОЁР. Төсвийн хөрөнгийг үр ашигтай зарцуулж, хэмнэлтийг эрхэмлэн, орон нутгийн нөөцөд суурилсан жижиг дунд үйлдвэрлэлийг хөгжүүлж, бизнес эхлэгчдэд, бүс нутгийн онцлогт тохирсон эрчимжсэн мал аж ахуй, газар тариалангийн үйлдвэрлэлийг дэмжих замаар сумын эдийн засгийн чадавхийг сайжруулж, үр ашгийг нэмэгдүүлнэ.															
11	Төсвийн сахилга батыг сайжруулж, үр ашиггүй зардлыг багасган, хэмнэлтийг эрхэмлэнэ.	2.1	Төсвийн хариуцлагыг сайжруулж, үр ашиггүй зардлыг багасган, төсвийг хэмнэх бодлого баримтлаж, хяналтыг чангатгана.	2017-2020	УТ ОНТ	Төсвийн сахилгын зөрчилгүй ажиллана, төсвийг хэмнэх бодлого баримтлана.	УТ ОНТ	Төсвийн сахилга батыг хангаж, төсвийн шууд захирагч нарын хариуцлагыг сайжруулна.	УТ ОНТ	Төсвийн сахилгын зөрчилгүй ажиллана, төсвийг хэмнэх бодлого баримтлана.	УТ ОНТ	Төсвийн сахилга батыг хангаж, төсвийн шууд захирагч нарын хариуцлагыг сайжруулна.	УТ ОНТ	Сумын Санхүүгийн алба	Орлогч дарга, Засаг Тамгын газрын дарга
12		2.2	Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалтаар хийгдэх ажлыг иргэдэд бүх шатанд ил тод, нээлттэй болгож, зарцуулалтын үр дүнг дээшлүүлнэ.	2017-2020	УТ ОНТ	Орон нутгийн хөгжлийн санг журмын дагуу зарцуулж, үр дүнг олон нийтэд тайлагнан ашиглалтад хяналт тавьж ажиллана.	УТ ОНТ	Орон нутгийн хөгжлийн санг журмын дагуу зарцуулж, үр дүнг олон нийтэд тайлагнан ашиглалтад хяналт тавьж ажиллана.	УТ ОНТ	Орон нутгийн хөгжлийн санг журмын дагуу зарцуулж, үр дүнг олон нийтэд тайлагнан ашиглалтад хяналт тавьж ажиллана.	УТ ОНТ	Орон нутгийн хөгжлийн санг журмын дагуу зарцуулж, үр дүнг олон нийтэд тайлагнан ашиглалтад хяналт тавьж ажиллана.	УТ ОНТ	Сумын Санхүүгийн алба	Орлогч дарга, Засаг Тамгын газрын дарга
13	Бизнесийн таатай орчин бүрдүүлж, жижиг дунд үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдийг бодлогоор дэмжинэ.	2.3	Иргэдийн бизнес эрхлэх таатай орчин бүрдүүлж, үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, хөнгөн болон хүнсний бүтээгдэхүүний үйлдвэр, цех байгуулах иргэдийн үүсгэл санаачлагыг бодлогоор дэмжинэ.	2017-2020	СХС ХЭДС ХХО ТХБ	Иргэдийн үүсгэл санаачилгыг бодлогоор дэмжиж бизнес эрхлэх таатай орчин бүрдэнэ.	СХС ХЭДС ХХО ТХБ	Иргэдийн үүсгэл санаачилгыг бодлогоор дэмжиж бизнес эрхлэх таатай орчин бүрдэнэ.	СХС ХЭДС ХХО ТХБ	Иргэдийн үүсгэл санаачилгыг бодлогоор дэмжиж бизнес эрхлэх таатай орчин бүрдэнэ.	СХС ХЭДС ХХО ТХБ	Иргэдийн үүсгэл санаачилгыг бодлогоор дэмжиж бизнес эрхлэх таатай орчин бүрдэнэ.	СХС ХЭДС ХХО ТХБ	Бизнес эрхлэгчид	Орлогч дарга, Засаг Тамгын газрын дарга
14		2.4	Сум хөгжүүлэх сангийн зээлийг сумын эдийн засгийн бодлоготой уялдуулан, иргэдийн оролцоо, хяналттайгаар олгож, сумын бренд бүтээгдэхүүтэй болж, үр ашгийг нь нэмэгдүүлнэ.	2017-2020	-	Жижиг дунд үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдэд олгох зээлийн хүртээмжийг нэмэгдүүлж, эргэн төлөлтийг жигдрүүлнэ.	-	Жижиг дунд үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдэд олгох зээлийн хүртээмжийг нэмэгдүүлж, эргэн төлөлтийг жигдрүүлнэ.	-	Жижиг дунд үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдэд олгох зээлийн хүртээмжийг нэмэгдүүлж, эргэн төлөлтийг жигдрүүлнэ.	-	Жижиг дунд үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдэд олгох зээлийн хүртээмжийг нэмэгдүүлж, эргэн төлөлтийг жигдрүүлнэ.	-	ЖДҮ Хариуцсан мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга

15		2.5	Суманд үйл ажиллагаа явуулж байгаа бүх төрлийн хоршооны үйл ажиллагааг дэмжиж хамтран ажиллана.	2017-2020	СХС ТХБ	Хоршоологчдыг байртай болгож, үйл ажиллагаа нь жигдэрнэ.	СХС ТХБ	Төсөл хөтөлбөрүүдийн байгууллаг уудтай хамтарч ажиллана.	СХС ТХБ	Хоршоодын үйл ажиллагаа жигдэрнэ.	СХС ТХБ	Хоршоодын үйл ажиллагаа идэвхжинэ	СХС ТХБ	ЖДҮ Хариуц сан мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга
----	--	-----	---	-----------	------------	--	------------	--	------------	-----------------------------------	------------	-----------------------------------	------------	----------------------------	---------------------------

ГУРАВ. НИЙГМИЙН БОДЛОГЫН ХҮРЭЭНД:

Хүний хөгжлийг бүх талаар дэмжиж, ажлын байрыг нэмэгдүүлэн, иргэдийн амьжиргааг тогтвортой дээшлүүлж, иргэдийн боловсрол, соёл, эрүүл мэндийн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулна.

Нийгмийн халамжийн бодлого

16	Зорилтод бүлгийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжиж, нийгмийн халамжийн бодлогыг хэрэгжүүлэн, ядуурлыг бууруулна.	3.1	Зорилтотбүлгүүдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг бодлогоор дэмжиж, өрхийн орлогыг нэмэгдүүлнэ.	2017-2020	ХЭДС	Ажлын чиг баримжаа олгох сургалтанд хамруулж, ажилд зуучлах бодлого барьж ажиллана. Нийгмийн халамжийн үйлчилгээг үзүүлнэ.	ХЭДС	Ажил хөдөлмөр эрхэлж байгаа зорилтот бүлгийн иргэдийг ажилд зуучлах ажлыг эхлүүлнэ.	ХЭДС	Төрийн болон бус байгууллагуудтай хамтран зорилтот бүлгийн иргэдийг ажлын байраар хангана.	ХЭДС	Зорилтот бүлгийн иргэд болон ажил хөдөлмөр эрхлэдэггүй иргэд ажилтай, орлоготой болж амьдрал ахуй дээшилсэн байна.	ХЭДС	Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга
17		3.2	Залуучуудыг ажлын байртай болоход нь чиглэсэн мэргэжлийн сургалтад хамруулж, хөдөлмөр эрхлэлтийг нь бодлогоор дэмжинэ.	2017-2020	ХЭДС ТХБ	Залуучуудыг ажлын чиг баримжаа олгох сургалтанд хамруулна.	ХЭДС ТХБ	Залуучуудын ажил хийх идэвхийг санаачлагыг нэмэгдүүлж ажлын байрны мэдээллээр хангана.	ХЭДС ТХБ	Холбогдох байгууллагуудтай хамтран мэргэжлийн сургалтанд хамруулж ажилтай орлоготой болгоно.	ХЭДС ТХБ	Сумын хэмжээний ажилгүй залуучуудын тоо 30%-иар буурна.	ХЭДС ТХБ	Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
18		3.3	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, ахмад настан, залуучууд, хүүхэд гэрбүлийн нийгмийн хамгаалалын асуудлаар хөтөлбөр боловсруулан хэрэгжүүлнэ.	2017-2020	ТХБ	Хүүхдийн эрхийг хамгаалах хөтөлбөр боловсруулж, хэрэгжилтийг хангана	ТХБ	Өрх толгойлсон иргэдэд чиглэсэн хөтөлбөр боловсруулж, хэрэгжилтийг хангана	ТХБ	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд чиглэсэн хөтөлбөр боловсруулж, хэрэгжилтийг хангана	ТХБ	Ахмадууд нэн ялангуяа ганцбие ахмадад чиглэсэн хөтөлбөр боловсруулж, хэрэгжилтийг хангана	ТХБ	Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
19		3.4	Аймгийн хэмжээнд батлагдсан дэд хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллана.	2017-2020	УТ ОНТ ОНХС ТХБ		УТ ОНТ ОНХС ТХБ	УТ ОНТ ОНХС ТХБ	УТ ОНТ ОНХС ТХБ	УТ ОНТ ОНХС ТХБ		УТ ОНТ ОНХС ТХБ	УТ ОНТ ОНХС ТХБ	Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга

Боловсролын салбарын бодлогын хүрээнд

20	Цэцэрлэг , сургуулийн хүрэлцээ хангамжийг нэмэгдүүлж, боловсролын үйлчилгээний чанарыг сайжруулна.	3.5	Сургуулиудын багшлах боловсон хүчнийг чадваржуулж, сургалтын материаллаг баазыг үе шаттай өргөжүүлнэ	2017-2020	УТ ОНТ УТХО	Сургалтын орчин чанар хүртээмж дээшилнэ.	УТ ОНТ УТХО	Сургалтын орчин чанар хүртээмж дээшилнэ.	УТ ОНТ УТХО	Сургалтын орчин чанар хүртээмж дээшилнэ.	УТ ОНТ УТХО	Сургалтын орчин чанар хүртээмж дээшилнэ.	УТ ОНТ УТХО	Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга	
21		3.6	2 дугаар сургуулийн хичээлийн байрыг шинээр барьж ашиглалтанд оруулна.	2017-2020	-	-	-	-	-	2-р сургуулийн 640 хүүхдийн шинэ хичээлийн байрны барилгын ажлыг эхлүүлнэ.	УТХО	2-р сургуулийн 640 хүүхдийн шинэ хичээлийн байрны барилгын ашиглалтанд оруулна.	УТХО	Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга	
22		3.7	Суманд Канад загварын цэцэрлэг барина.	2017-2020		Сүмбэр сумын 100 хүүхдийн Канад загварын цэцэрлэгийг ашиглалтанд оруулна.	УТХО	-	-	-	-	-	-	Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга	
23		3.8.	Сургууль цэцэрлэгийн гадна орчинг тохижуулж, хашаажуулан биентамирын болон тоглоомын талбайтай болгоно	2017-2020	УТ ОНТ ТХБ	Сүмбэр сумын цэцэрлэг сургуулийн их засвар, тохижилтын ажлын зураг төсөв гүйцэтгэнэ.	УТ ОНТ УТХО	Сүмбэр сумын цэцэрлэг сургуулийн их засвар, тохижилтын ажлын зураг төсөв гүйцэтгэнэ.	УТ ОНТ УТХО	Сүмбэр сумын цэцэрлэг сургуулийн их засвар, тохижилтын ажлын зураг төсөв гүйцэтгэнэ.	УТ ОНТ УТХО	Сүмбэр сумын цэцэрлэг 2 дугаар сургуулийн их засвар, тохижилтын ажлыг бүрэн хийж гүйцэтгэнэ.	УТ ОНТ УТХО	Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга	
24		3.9	Цэцэрлэгүүдийн тоног, төхөөрөмж, техник хэрэгсэл, тоглоом, зөөлөн эдлэлийн ашиглалтын хугацааг харгалзан шинэчлэх, өрөө тасалгааг стандартын түвшинд засварлана.	2017-2020	УТ ОНТ ТХБ ОНХС	Сүмбэр сумын цэцэрлэг сургуулийн их засвар, тохижилтын ажлын зураг төсөв гүйцэтгэнэ		Цэцэрлэгүүдэд шат дараалсан арга хэмжээ авна	УТ ОНТ ТХБ ОНХС	Сүмбэр сумын цэцэрлэг сургуулийн их засвар, тохижилтын ажил хийгдэнэ.	УТ ОНТ ТХБ ОНХС	Сургалтын орчин нөхцөл сайжирна	УТ ОНТ ТХБ ОНХС	Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга	
25		3.10	Хувийн хэвшлийн сургууль цэцэрлэгүүдийг бодлогоор дэмжинэ	2017-2020	ХХО	Газрын бодлогоор дэмжинэ.	ХХО	Газрын бодлогоор дэмжинэ	ХХО	Газрын бодлогоор дэмжинэ	ХХО	Газрын бодлогоор дэмжинэ	ХХО	ХХО	Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга
26		3.11	Хүүхэд харах үйлчилгээг орон нутагтаа хэрэгжүүлнэ.	2017-2020	УТ ОНТ	Хүүхэд харах үйлчилгээг нэмэгдүүлнэ	УТ ОНТ	Хүүхэд харах үйлчилгээг нэмэгдүүлнэ	УТ ОНТ	Хүүхэд харах үйлчилгээг нэмэгдүүлнэ	УТ ОНТ	Хүүхэд харах үйлчилгээг нэмэгдүүлнэ	УТ ОНТ	УТ ОНТ	Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга

Эрүүл мэндийн салбарын бодлогын хүрээнд															
27	Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх тогтолцоог сайжруулан, оношилгоо үйлчилгээний чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.	3.12	Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийн мэдлэг ур чадварыг дээшлүүлж, давтан сургалтанд хамруулан тогтвор суурьшилтай ажиллуулна.	2017-2020	УТ ОНТ	Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн эмч нар өрхийн эрүүл мэндийн чиглэлээр мэргэшүүлэх сургалтанд бүрэн хамрагдана.	УТ ОНТ	Өрхийн эмч нарын мэдлэг ур чадвар дээшилсэн байна.	УТ ОНТ	Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн эмч нар тогтвортой ажиллах нөхцөл бүрдэнэ.	УТ ОНТ	Эмч ажилчдын ур чадвар дээшилнэ	УТ ОНТ	Эрүүл ахуйч	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
28		3.13	Иргэдэд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг чанартай, тэгш, хүртээмжтэй хүргэх бодлого баримтлана	2017-2020	УТ ОНТ	Бүтэц орон тоог оор хангаж ажиллах бодлого баримтална. Нэн шаардлагатай багаж төхөөрөмжөөр хангана.	УТ ОНТ	Өрхийн эмнэлгийн эмч, эмнэлгийн ажилтны тоог нэмэгдүүлнэ.	УТ ОНТ	Түргэн шуурхай үйлчилнэ	УТ ОНТ	Үйлчилгээний чанар сайжирна.	УТ ОНТ	Эрүүл ахуйч	Орлогч дарга, Засаг дарга
29		3.14	Хөдөөгийн багуудыг эмчтэй болгож, тогтвор суурьшилтай ажиллуулах, нарийн мэргэжлийн үзлэг, оношилгооны чиглэлээр хөдөлгөөнт үйлчилгээ үзүүлнэ	2017-2020	УТ ОНТ	Шинэ залуу боловсон хүчнээр хангаж ажиллана.	УТ ОНТ	Хөдөөгийн багийн иргэдэд эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ хүргэх хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.	УТ ОНТ	6-р багт хүүхдийн эмчилгээний сувилал байгуулна.	УТ ОНТ	Хөдөөгийн багийн иргэдийн эрүүл мэндийн үйлчилгээний чанарт дэвшил гарна.	УТ ОНТ	Эрүүл ахуйч	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
30		3.15	Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх тусламж үйлчилгээг чанаржуулна	2017-2020	УТ ОНТ	Эрүүл мэндийн төвийг түргэн тусламжийн автомашинаар хангана.	УТ ОНТ	Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ сайжирна.	УТ ОНТ	Хүн амд үйлчлэх эмнэлгийн чанар хүртээмж дээшилнэ.	УТ ОНТ	Цаашид төрийн бодлогоор дэмжиж хамтран ажиллана.	УТ ОНТ	Эрүүл ахуйч	Орлогч дарга, Засаг дарга
31		3.16	Хувийн эмнэлэг, сувилал байгуулах ажлыг бодлогоор дэмжинэ	2017-2020	ХХО	Газрын бодлогоор дэмжинэ	ХХО	Газрын бодлогоор дэмжинэ	ХХО	Газрын бодлогоор дэмжинэ	ХХО	Газрын бодлогоор дэмжинэ	ХХО	Эрүүл ахуйч	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
Соёл, урлаг, биеийн тамир, спортын салбарын бодлогын хүрээнд															
32	Соёл, урлаг, спортын байгууллагуудын үйлчилгээний чанар хүртээмжийг дээшлүүлнэ.	3.17	Боржигон түүх соёлын өвийг судлан сурталчлах, сэргээх арга хэмжээ авна	2017-2020	УТ ОНТ	Боржигон байшин, сархинаган тооны технологийг судална. Боржигон уртын дууг түгээн дэлгэрүүлэх ажлыг зохион байгуулна.	УТ ОНТ	Технологид үндэслэн үйлдвэрлэл эрхлүүлнэ. Боржигон уртын дууг өвлүүлсэн боржигон найрыг зохион байгуулна.	УТ ОНТ	Технологийг түгээн дэлгэрүүлэх, дамжуулах сургалт хийж, нийтийн хүртээл болгоно.	УТ ОНТ	Зохион байгуулсан арга хэмжээ чанаржина.	УТ ОНТ	Нийгмийн бодлого хариуцан мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга

33		3.18	Хүн амд эрүүл мэндийн боловсрол олгох, эрүүл аж төрөх ёс, зан үйлийг хэвшүүлэхэд нийтийн биеийн тамирыг чиглүүлнэ.	2017-2020	УТ ОНТ	Бүх нийтийг хамарсан явган болон дугуйн аялал зохион байгуулна	УТ ОНТ	Цасны баяр, чарганы уралдаан зохион байгуулна	УТ ОНТ	Бүх нийтийг хамарсан явган болон дугуйн аялал зохион байгуулна	УТ ОНТ	Тэмцээн уралдааны чанар хүртээмж сайжирна.	УТ ОНТ	Нийгмийн бодлого хариуцан мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга
34		3.19	Биеийн тамир, спортын үйл ажиллагаанд иргэдийг оролцуулах боломжийг бүрдүүлнэ	2017-2020	УТ ОНТ	Иргэдэд чиглэсэн арга хэмжээг зохион байгуулахдаа төлөвлөгөө, удирдамжийг хүртээмжтэйгээр түгээж, Захиргааны ерөнхий хуулийг хэрэгжүүлнэ	УТ ОНТ	Сумын төвийн болон хөдөөгийн багийн иргэдэд спортын арга хэмжээ зохион байгуулна.	УТ ОНТ	Иргэдэд чиглэсэн арга хэмжээг зохион байгуулахдаа төлөвлөгөө, удирдамжийг хүртээмжтэйгээр түгээж, нийтийг хамруулна	УТ ОНТ	Сумын төвийн болон хөдөөгийн багийн иргэдэд спортын арга хэмжээг тогтмол зохион байгуулж хэмвэшинэ	УТ ОНТ	Нийгмийн бодлого хариуцан мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга
35		3.20	Сумын спартакиадыг 2 жилд 1 удаа зохион байгуулна.	2017-2020	УТ ОНТ	Сумын спартакиад зохион байгуулна. Сумын бүх аж ахуй нэгж албан байгууллагын хамруулна.	УТ ОНТ	-	-	Сумын спартакиад зохион байгуулна Сумын бүх аж ахуй нэгж албан байгууллагын хамруулна.	УТ ОНТ	-	-	Нийгмийн бодлого хариуцан мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга
36		3.21	Олон улсын болон, улс, бүсийн чанартай урлаг, спортын уралдаан тэмцээнд амжилттай оролцсон баг хамт олон, иргэд, хүүхэд залуучуудыг урамшуулах бодлого баримтлана.	2017-2020	УТ ОНТ	Олон улсын болон, улс, бүсийн чанартай урлаг, спортын уралдаан тэмцээнд амжилттай оролцсон баг хамт олон, иргэд, хүүхэд залуучуудыг урамшуулж, алдаршуулна	УТ ОНТ	Олон улсын болон, улс, бүсийн чанартай урлаг, спортын уралдаан тэмцээнд амжилттай оролцсон баг хамт олон, иргэд, хүүхэд залуучуудыг урамшуулж, тоо нэмэгднэ.	УТ ОНТ	Олон улсын болон, улс, бүсийн чанартай урлаг, спортын уралдаан тэмцээнд амжилттай оролцсон баг хамт олон, иргэд, хүүхэд залуучуудыг урамшуулж, алдаршуулна	УТ ОНТ	Олон улсын болон, улс, бүсийн чанартай урлаг, спортын уралдаан тэмцээнд амжилттай оролцсон баг хамт олон, иргэд, хүүхэд залуучуудыг урамшуулж, тоо нэмэгдэж, үр дүн чанаржина	УТ ОНТ	Нийгмийн бодлого хариуцан мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга
37		3.22	Суманд үйл ажиллагаа явуулж байгаа урлагийн болон, биеийн тамир спортын холбоодтой хамтран ажиллана.	2017-2020	УТ ОНТ	Тухайн жилийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт 100	УТ ОНТ	Тухайн жилийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт 100	УТ ОНТ	Тухайн жилийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт 100	УТ ОНТ	Тухайн жилийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт 100	УТ ОНТ	Нийгмийн бодлого хариуцан мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга

Дөрөв. ХАА-Н САЛБАРЫН БОДЛОГЫН ХҮРЭЭНД

Бүс нутгийн онцлогт тохирсон эрчимжсэн мал аж ахуй, газар тариалангийн үйлдвэрлэлийг хөгжүүлж, хөдөө аж ахуй, хүнс, хөнгөн, үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний хэмжээг нэмэгдүүлнэ.

38	Бэлчээрийн мал аж ахуйг эрсдлээс хамгаалж, үүлдэр угсааг сайжруулж ашиг шимийг дээшлүүлнэ	4.1	Төрөөс хүнс, хөдөө аж ахуйн талаар баримтлах бодлого", "Монгол мал" үндэсний хөтөлбөрийн 2 дахь үе шатны төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хангаж ажиллана.	2017-2020	УТ ОНТ МХС ОНХС	Бодлого хөтөлбөрийн хэрэгжилт хангагдана.	УТ ОНТ МХС ОНХС	Бодлого хөтөлбөрийн хэрэгжилт хангагдана.	УТ ОНТ МХС ОНХС	Бодлого хөтөлбөрийн хэрэгжилт хангагдана.	УТ ОНТ МХС ОНХС	Бодлого хөтөлбөрийн хэрэгжилт хангагдана.	УТ ОНТ МХС ОНХС	МЭҮТ	Орлогч дарга, Засаг дарга
39		4.2	Эрчимжсэн мал аж ахуйг уламжлалт бэлчээрийн мал аж ахуйтай хослуулан хөгжүүлэхийг тэргүүлэх чиглэлээ болгоно.	2017-2020	УТ ОНТ МХС ОНХС	ХАА-н үйдпвэрлэлийн хэмжээ 5 хувиар нэмэгдүүлнэ.	УТ ОНТ МХС ОНХС	ХАА-н үйдпвэрлэлийн хэмжээ 10 хувиар нэмэгдүүлнэ.	УТ ОНТ МХС ОНХС	ХАА-н үйдпвэрлэлийн хэмжээ 15 хувиар нэмэгдүүлнэ.	УТ ОНТ МХС ОНХС	ХАА-н үйдпвэрлэлийн хэмжээ 20 хувиар нэмэгдүүлнэ.	УТ ОНТ МХС ОНХС	МЭҮТ	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
40		4.3	Малын үүлдэр, угсааг сайжруулж, ашиг шимийг дээшлүүлэх бодлого баримтлана	2017-2020	УТ ОНТ МХС	Мал үржлийн 1 нэгжийг бий болгоно.	УТ ОНТ МХС	Цөм сүргийн болон нийт хээлтүүлэгч малыг ангилалт баталгаажуулалтанд 100% хамруулна.	УТ ОНТ МХС	Цөм сүргийн болон нийт хээлтүүлэгч малыг ангилалт баталгаажуулалтанд 100% хамруулна	УТ ОНТ МХС	Цөм сүргийн болон нийт хээлтүүлэгч малыг ангилалт баталгаажуулалтанд 100% хамруулна	УТ ОНТ МХС	МЭҮТ	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
41		4.4	Малын эрүүл мэндийг хамгаалахтай холбогдсон төрийн бодлогын хэрэгжилтийг орон нутагтаа оновчтой зохион байгуулах, гоц халдварт, халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, эмчлэх, эрүүлжүүлэх ажлыг цаг алдалгүй шуурхай зохион байгуулж, санхүүгийн эх үүсвэрийг бүрдүүлнэ.	2017-2020	УТ ОНТ МХС	Вакцинжуулалтанд малыг бүрэн хамруулах ажлыг 100% зохион байгуулна.	УТ ОНТ МХС	Вакцинжуулалтанд малыг бүрэн хамруулах ажлыг 100% зохион байгуулна.	УТ ОНТ МХС	Вакцинжуулалтанд малыг бүрэн хамруулах ажлыг 100% зохион байгуулна.	УТ ОНТ МХС	Вакцинжуулалтанд малыг бүрэн хамруулах ажлыг 100% зохион байгуулна.	УТ ОНТ МХС	МЭҮТ	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
42		Хүнсний үйлдвэрлэлийг дэмжиж, хүнсний аюулгүй байдлыг хангана.	4.5	Хүнсний үйлдвэр, мал аж ахуй, газар тариалан эрхлэгчдэд эрүүл ахуйн болон үйлдвэрлэлийн зохистой дадал нэвтрүүлж, хүн амаа аюулгүй эрүүл хүнсээр хангах бодлого баримтлана	2017-2020	УТ ОНТ	Иргэд эрүүл хүнсээр хангагдах нөхцөл бүрдэнэ.	УТ ОНТ	Иргэд эрүүл хүнсээр хангагдах нөхцөл бүрдэнэ	УТ ОНТ	Иргэд эрүүл хүнсээр хангагдах нөхцөл бүрдэнэ	УТ ОНТ	Иргэд эрүүл хүнсээр хангагдсан байна	МЭҮТ	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга

43	4.6	Мал нядалгааны газар байгуулахыг бодлогоор дэмжинэ.	2017-2020	СХС ЖДҮДС	Газрын бодлогоор дэмжинэ.	-	-	СХС ЖДҮДС	Мал нядалгааны цех байгуулахыг газрын болон зээлийн бодлогоор дэмжинэ.	-	Мал нядалгааны цехийн үйл ажиллагаа жигдэрнэ.	-	МЭҮТ	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
44	4.7	Бэлчээр хамгаалах малчдын бүлэг байгуулан бэлчээрийг зохистой ашиглах, сайжруулах, хамгаалах, талхлагдсан бэлчээрийг нөхөн сэргээх арга хэмжээ авна.	2017-2020	ОНТ ОНХС БХС	Бэлчээр хамгаалах малчдын бүлгийг сургалтанд хамруулж чадавхижуулна.	ОНТ ОНХС БХС	Бэлчээрийг сэлгэж сайжруулна	ОНТ ОНХС БХС	Бэлчээрийн даац сайжирна.	ОНТ ОНХС БХС	Талхлагдсан бэлчээрийн талбайг 3% бууруулна.	ОНТ ОНХС БХС	МЭҮТ	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
45	4.8	Хөдөөгийн усан хангамж, хүрэлцээг нэмэгдүүлэх малчдын санаачлагыг дэмжин, төсөл хөтөлбөр, орон нутгийн хөрөнгөөр инженерийн хийцтэй болон гар худаг шинээр гаргах, сэргээн засварлах ажлыг мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтран зохион байгуулна.	2017-2020	УТ ТХБ ХХО	Хөдөөгийн усан хангамж нэмэгдэнэ.	УТ ТХБ ХХО	Хөдөөгийн усан хангамж нэмэгдэнэ.	УТ ТХБ ХХО	Хөдөөгийн усан хангамж нэмэгдэнэ.	УТ ТХБ ХХО	Хөдөөгийн усан хангамж нэмэгдэнэ.	УТ ТХБ ХХО	МЭҮТ	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
46	4.9	Хөдөө аж ахуйн зориулалттай техник олгох чиглэлээр "Тариалан эрхлэлтийг дэмжих сан"-тай хамтран ажиллах, хадлан бэлтгэх, хүлэмжийн аж ахуй, усалгаатай газар тариалан эрхлэгчдийг бодлогоор дэмжинэ	2017-2020	УТ ТЭДС ХХО	Усалгаатай газар тариалан эрхлэгчдийн тоо 5 хувиар өссөн байна.	УТ ТЭДС ХХО	Иргэдийн амьжиргаа 5% хувиардээ шилнэ.	УТ ТЭДС ХХО	Иргэдийн амьжиргаа дээшилнэ. Өвс тэжээлийн нөөцөө бүрдүүлэх боломжтой болно.	УТ ТЭДС ХХО	Иргэдийн амьжиргаа дээшилнэ. Өвс тэжээлийн нөөцөө бүрдүүлэх боломжтой болно.	УТ ТЭДС ХХО	МЭҮТ	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
47	4.10	Өрх, иргэдийг төмс, хүнсний ногоо, жимс жимсгэнэ тариалж өөрсдийн хэрэгцээг хангах санаачлагыг дэмжинэ	2017-2020	УТ ХХО	Зээлийн бодлогоор дэмжинэ. Өмнөх оноос 20% иар өссөн үзүүлэлттэй байна.	УТ ХХО	Өмнөх оноос 30% иар өссөн үзүүлэлттэй байна.	УТ ХХО	Иргэдийн амьжиргаа дээшилнэ	УТ ХХО	Иргэдийн амьжиргаа дээшилнэ	УТ ХХО	МЭҮТ	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
48	4.11	Сумын хэмжээнд "Мал хамгаалах хөтөлбөр", "Малжуулах хөтөлбөр"-ийг боловсруулж, хэрэгжүүлнэ	2017-2020	МХС ОНХС	Хөтөлбөр хэрэгжүүлж ажиллана.	МХС ОНХС	Хөтөлбөр хэрэгжүүлж ажиллана	МХС ОНХС	Хөтөлбөр хэрэгжүүлж ажиллана	МХС ОНХС	Хөтөлбөрийн хэрэгжилт 100 хувь	МХС ОНХС	МЭҮТ	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга

Тав.ДЭД БҮТЦИЙГ ХӨГЖҮҮЛЭХ БОДЛОГЫН ХҮРЭЭНД

Сумын төвийн дэд бүтцийг нэмэгдүүлж, иргэдийн эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах нөхцлийг бүрдүүлэн, хот тохижилтийг сайжруулна.

49	Хот суурин газрын дэд бүтцийг нэмэгдүүлж, иргэдийн эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах нөхцлийг бүрдүүлэн, хот тохижилтыг сайжруулна.	5.1	Сумын төвийн гэр хорооллыг цэвэр усны сүлжээнд холбох зураг төсвийг хийлгэн, үе шаттайгаар хийж гүйцэтгэнэ.	2017-2020	ОНХС 520,0	Сүмбэр сумын 1 дүгээр багийн төмөр замын хэсгийн айл өрхийг цэвэр бохир ус, 2 дугаар багийн гэр хорооллын айл өрхийг цэвэр усны шугаманд холбох ажлын судалгааг хийж, зураг төсвийг боловсруулна.	ОНХС 20,0	Сүмбэр сумын 1 дүгээр багийн төмөр замын хэсгийн айл өрхийг цэвэр бохир усанд холбоно.	ОНХС 200,0	Сүмбэр сумын 2 дугаар багийн гэр хорооллын айл өрхийг цэвэр усны шугаманд холбох ажлыг эхлүүлнэ.	ОНХС 150,0	Сүмбэр сумын 2 дугаар багийн гэр хорооллын айл өрхийг цэвэр усны шугаманд холбох ажлыг үргэлжлүүлнэ.	ОНХС 150,0	ХАА-ны мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга	
50		5.2	1, 2, 3 дугаар багийн нийтийн эзэмшлийн орон сууцнуудын гадна дулаалга, дээвэр засварын ажлыг үргэлжлүүлэн хийнэ.	2017-2020	ОНХС 1070,0	Хонхор хотхоны 1-р байрны фасад, 5-р байрны дээврийг засварлана.	Сумын ОНХС 300,0	ХБ 11,12 дугаар байрны гадна фасадыг засварлана . Хонхор хотхоны 8 дугаар байрны дээвэр, фасадыг засварлана	Сумын ОНХС 400,0	6-р байрны фасадыг засварлана.	Сумын ОНХС 100,0	-	-	ХАА-ны мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга	
51		5.3	Хорихын 75 айлын орон сууцны гадна инженерийн шугам сүлжээг төвлөрсөн шугам сүлжээнд холбох	2017-2020	260,0	-	-	-	-	-	Хорихын 75 айлын орон сууцны гадна инженерийн шугам сүлжээг төвлөрсөн шугам сүлжээнд холбох ажлын зураг төсвийг боловсруулна.	Сумын ОНХС 10,0	Хорихын 75 айлын орон сууцны гадна инженерийн шугам бүлжээг төвлөрсөн шугам сүлжээнд холбох ажлыг хийнэ	ОНХС аан 250,0	ХАА-ны мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
52		5.4	Нийтийн эзэмшлийн талбайд автозам, явган зам барих, зогсоол, гэрэлтүүлэг тавих, тохижуулах ажлыг цогцоор нь шийдвэрлэнэ.	2017-2020	ОНХС 600,0	Сүмбэр сумын 1 дүгээр багийн гудамж, талбайд гэрэлтүүлэг суурилуулна.	ОНХС 100,0	Сүмбэр сумын 3 дугаар багийн гудамж, талбайд гэрэлтүүлэг суурилуулна а. Нийтийн эзэмшлийн зам талбайд 2600м2 явган зам тавьсан байна.	ОНХС 300,0	Сүмбэр сумын 3 дугаар багийн 7,9,12-р байрны орчимд 3000м2 авто зам , зогсоол байгуулах	ОНХС 120,0	Сумын төвийн тохижилт сайжирсан байна.	ОНХС 120,0	ХАА-ны мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга	
53		5.5	Сумын төвийн хатуу хучилттай автозамыг нэмэгдүүлэх ажлыг үе шаттайгаар хийнэ.													

54		5.6	1-р багийн орон сууцнуудыг бохир, цэвэр усны сүлжээнд холбох, хэсэгчилсэн халаалтад холбох ажлыг бодлогоор дэмжинэ.	2017-2020	УТХО ОНХС	1-р багийн орон сууцнуудыг бохир, цэвэр усны сүлжээнд холбох, хэсэгчилсэн халаалтад холбох ажлыг эхлүүлнэ.	УТХО ОНХС	1-р багийн орон сууцнуудыг бохир, цэвэр усны сүлжээнд холбох, хэсэгчилсэн халаалтад холбох ажлыг үргэлжлүүлнэ.	УТХО ОНХС	Багуудын усан хангамжийн эх үүсвэрт /төмөржүүлэх, Халдваргүйжүүлэх төхөөрөмжтэй/	УТХО ОНХС	1-р багийн орон сууцнуудыг бохир, цэвэр усны сүлжээнд холбох, хэсэгчилсэн халаалтад холбоно.	УТХО ОНХС	ХАА-ны мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
55		5.7	Сумын төвийн усан хангамжийн эх үүсвэрт усны чанар, стандартыг дээшлүүлэх тоног төхөөрөмж суурилуулна.	2017-2020	УТ ОНТ ОНХС	Сумын төвийн иргэд ундны усны чанарын стандартыг хангасан цэвэр усаар бүрэн хангагдана.	УТ ОНТ ОНХС	Сумын төвийн иргэд ундны усны чанарын стандартыг хангасан цэвэр усаар бүрэн хангагдана.	УТ ОНТ ОНХС	Сумын төвийн иргэд цэвэр ундны усаар хангагдана.	УТ ОНТ ОНХС	Сумын төвийн иргэд цэвэр ундны усаар хангагдана.	УТ ОНТ ОНХС	ХАА-ны мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
56		5.8	Гэр хорооллын ус түгээх байрыг шинээр барьж, засварлан, ус түгээх автомашинаар хангана.	2017-2020	УТ ОНТ ОНХС	Гэр хорооллын шаардлагатай ус түгээх байрыг шинээр барих, орчныг тохижуулна.	УТ ОНТ ОНХС	Ус түгээх автомашин худалдаж авна.	УТ ОНТ ОНХС	Гэр хорооллын шаардлагатай ус түгээх байрыг шинээр барих, орчныг тохижуулна	УТ ОНТ ОНХС	Гэр хорооллын шаардлагатай ус түгээх байрыг шинээр барьж, тохилт хийгдсэн байна	УТ ОНТ ОНХС	ХАА-ны мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
57		5.9	Соёл, спорт, амралтын хүрээлэнгийн тохижилт, бүтээн байгуулалтын ажлыг үргэлжлүүлнэ	2017-2020	УТ ОНТ ОНХС	Орон нутгийн тохижилт сайжирна.	УТ ОНТ ОНХС	Орон нутгийн тохижилт сайжирна.	УТ ОНТ ОНХС	Орон нутгийн тохижилт сайжирна.	УТ ОНТ ОНХС	Хотын өнгө үзэмж нэмэгдэнэ.	УТ ОНТ ОНХС	ХАА-ны мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
58		5.10	Орон сууцнуудын барилгын техникийн давхрыг үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалтаар засварлаж ашиглана.	2017-2020	-	-	Зураг төсөв боловсруулна.	УТ ОНТ ОНХС	УТ ОНТ ОНХС	Орон сууцнуудын барилгын техникийн давхрыг үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалтаар засварлана.	УТ ОНТ ОНХС	Үйлдвэрлэл үйлчилгээ, ажлын байр нэмэгдэж, ашиглалт сайжирсан байна.	УТ ОНТ ОНХС	Багын засаг дарга нар, Орлогч дарга	Засаг дарга
59		5.11	Иргэдийн өмчлөлд олгосон газруудад цахилгаан татах ажлыг үргэлжлүүлнэ	2017-2020	УТХО ОНХС 1054,2	Сүмбэр сумын өмчлөлд олгосон газар /Цахиурт, Өлзийт 26 эгнээ/-т 0,4 квт-ын цахилгаан дамжуулах агаарын шугам татна. /2016 онд 6квт-ын шугам татсан/	УТХО	Сүмбэр сумын өмчлөлд олгосон газар /Алтат-6, гашуун-4, Хүхий-6, тагт-23, Цайдам-6 эгнээ/-т 0,4 квт-ын шугам татаж, КТПН байгуулж, цахилгаанд холбоно.	УТХО Сумын ОНХС	Сүмбэр сумын өмчлөлд олгосон газар/ Алтат-6, Гашуун-4, Хүхий-6, Тагт-23, Цайдам-6 эгнээ/-т 0,4 квт-ын цахилгаан дамжуулах агаарын шугам татна.	УТХО Сумын ОНХС	Иргэдийн ая тухтай амьдрах нөхцөл бүрдэнэ.	ОНХС	Газрын даамал	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга

60		5.12	Сумын төвийн дурсгалт газруудын өнгө үзэмжийг сайжруулан талбайг тохижуулж, байгууламжтай болгоно.	2017-2020	УТХО ОНХС	Хотын өнгө үзэмж сайжирна.	УТХО ОНХС	Хотын өнгө үзэмж сайжирна	УТХО ОНХС	Хотын өнгө үзэмж сайжирна	УТХО ОНХС	Хотын өнгө үзэмж сайжирна	УТХО ОНХС	Тамгын дарга	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
61		5.13	Сумын төвийн суурьшлын бүсийг үе шаттайгаар камерын хяналтын системд шилжүүлнэ	2017-2020	АОНХС	Иргэдийн ая тухтай амьдрах нөхцөл бүрдэнэ	-	- Гэмт хэргийн зөрчил гаралт буурсан байна-	-	Гэмт хэргийн зөрчил гаралт буурсан байна-	-	Гэмт хэргийн зөрчил гаралт буурсан байна--	-	Тамгын дарга	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
62		5.14	Хот суурингийн гудамж талбай, албан байгууллага, айл өрхийг хаягжуулж, шуудангийн бүсийн тогтолцоонд шилжүүлнэ	2017-2020	ОНХС	Хотын өнгө үзэмж сайжирна. Хотын соёл бий болно.	ОНХС	Хотын өнгө үзэмж сайжирна. Хотын соёл бий болно	-	-	-	Хаягжилт бүрэн хийгдэж, тодорхой болно-	-	Тамгын дарга	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
63		5.15	Гэр хорооллын өнгө үзэмжийг сайжруулж, гудамж эгнээг жигдрүүлэх ажлыг эхлүүлнэ.	2017-2020	ОНХС	Хотын өнгө үзэмж сайжирна.	ОНХС	Хотын өнгө үзэмж сайжирна.	ОНХС	Хотын өнгө үзэмж сайжирна.	ОНХС	Хотын өнгө үзэмж сайжирна.	ОНХС	Тамгын дарга	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
64		5.14	Тохижилт Сүмбэр ОНӨААТҮГ-ын үйл ажиллагааг дэмжин техник тоног төхөөрөмж, ажиллах хүчээр бүрэн хангах бодлого барьж ажиллана.	2017-2020	УТ ОНТ ОНХС БХС	Тохижилт үйлчилгээний чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг ОНӨААТҮГ газруудыг бэхжүүлж, зам засвар арчлалт хийх чадвартай болсон байна. Шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангагдсан байна.	УТ ОНТ ОНХС БХС	Тохижилт үйлчилгээний чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг ОНӨААТҮГ газруудыг бэхжүүлж, зам засвар арчлалт хийх чадвартай болсон байна. Шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангагдсан байна	УТ ОНТ ОНХС БХС	Үйл ажиллагаа нь сайжирна.	УТ ОНТ ОНХС БХС	Үйл ажиллагаа нь жигдэрсэн байна.	УТ ОНТ ОНХС БХС	ХАА-ны мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга

ГАЗРЫН ХАРИЛЦАА, БАЙГАЛЬ ОРЧИН,НОГООН ХӨГЖИЛ, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН БОДЛОГЫН ХҮРЭЭНД

Байгаль орчинд нөлөөлөгч хүчин зүйлүүдийн сөрөг нөлөөллийг бууруулж, байгаль орчны доройтлыг сааруулан, экологийн тэнцвэрт байдлыг хадгална

Газрын харилцааны бодлогын хүрээнд

65	Газар зохион байгуулалтын менежментийг сайжруулж, газар олголтыг эрчимжүүлнэ.	6.1	Сумын газар зохион байгуулалтын менежментийг сайжруулж, өмчлөлийн газрын хэмжээг нэмэгдүүлнэ.	2017-2020	УТ ОНТ	Иргэнд газар өмчлүүлэх ажлыг эрчимжүүлж, тухайн жилийн төлөвлөгөөг 100 хувь хэрэгжүүлсэн байна.	УТ ОНТ	Иргэнд газар өмчлүүлэх ажлыг эрчимжүүлж, тухайн жилийн төлөвлөгөөг 100 хувь хэрэгжүүлсэн байна.	УТ ОНТ	Иргэнд газар өмчлүүлэх ажлыг эрчимжүүлж, тухайн жилийн төлөвлөгөөг 100 хувь хэрэгжүүлсэн байна.	УТ ОНТ	Иргэнд газар өмчлүүлэх ажлыг эрчимжүүлж, тухайн жилийн төлөвлөгөөг 100 хувь хэрэгжүүлсэн байна.	УТ ОНТ	Байгал орчны мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
66		6.2	Ашигт малтмалын нөөцийн талаар судлан, мэдээллийн сан бүрдүүлж, хамгаалах, ашиглах, олборлолт явуулж буй газарт нөхөн сэргээлтийг тогтмол хийлгэнэ.	2017-2020	УТ ОНТ БХС	Ашигт малтмалын мэдээллийн сан бүрдүүлнэ	УТ ОНТ БХС	Ашигт малтмалын нөөцийн талаар судалсан мэдээллийн санд тулгуурлан ашиглалт, олборлолт явуулна	УТ ОНТ БХС	Ашигт малтмалын нөөцийн талаар судалсан мэдээллийн санд тулгуурлан ашиглалт, олборлолт явуулна	УТ ОНТ БХС	Нөхөн сэргээлт хийгдэнэ	УТ ОНТ БХС	Байгал орчны мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
67		6.3	Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хамгаалалтын үйл ажиллагаанд орон нутгийн иргэдийг татан оролцуулж, бүсийн орчны бүлэг байгуулан ажиллана.	2017-2020	ОНТ БХС	Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хамгаалалтын үйл ажиллагаанд орон нутгийн иргэдийг татан оролцуулж, бүсийн орчны бүлэг байгуулан ажиллуулснаар хамгаалалт сайжирна	ОНТ БХС	Байгаль хамгаалах бүлгүүдийг чадваржуулна	ОНТ БХС	Тусгай хамгаалалттай газрууд байгаль хамгаалах бүлгүүдийн хяналтанд бүрэн хамгаалагдана	ОНТ БХС	Тусгай хамгаалалттай газруудын хамгаалалт сайжирна	ОНТ БХС	Байгал орчны мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга

Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн бодлогын хүрээнд

68	Ногоон бүс, ойн зурвас байгуулан газрын хөрсийг нөхөн сэргээх замаар байгаль орчны доройтлыг сааруулна.	6.4	Бүх нийтийн байгаль орчны боловсролыг дээшлүүлэх, байгаль хамгаалахад олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлнэ	2017-2020	УТ ОНТ ТХБ	Байгаль хамгааллын чиглэлээр шаталсан сургалт зохион байгуулна	УТ ОНТ ТХБ	Байгаль хамгааллын чиглэлээр шаталсан сургалт зохион байгуулна	УТ ОНТ ТХБ	Байгаль хамгааллын бүлгүүд эрх зүйн чадамжтай болно	УТ ОНТ ТХБ	Байгаль хамгаалах үйл ажиллагаанд иргэдийг татан оролцуулна	УТ ОНТ ТХБ	Байгал орчны мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
----	---	-----	---	-----------	------------------	--	------------------	--	------------------	---	------------------	---	------------------	--------------------------	--

69		6.5	Байгаль орчны талаар баримтлах бодлого, шийдвэрийг олон нийтэд хүргэх, шинэ мэдээ, мэдээллээр хангахад бүх төрлийн мэдээллийн хэрэгсэлийг өргөнөөр ашиглана.	2017-2020	УТ ОНТ	Байгаль орчны хууль тогтоомжууд болон иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлэх үйл ажиллагааг сурталчлан, мэдээлэл хүргэн, нөлөөллийн арга хэмжээнүүдийг үр дүнтэй хэрэгжүүлсэн байна.	УТ ОНТ	Байгаль орчны хууль тогтоомжууд болон иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлэх үйл ажиллагааг сурталчлан, мэдээлэл хүргэн, нөлөөллийн арга хэмжээнүүдийг үр дүнтэй хэрэгжүүлсэн байна.	УТ ОНТ	Байгаль орчны хууль тогтоомжууд болон иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлэх үйл ажиллагааг сурталчлан, мэдээлэл хүргэн, нөлөөллийн арга хэмжээнүүдийг үр дүнтэй хэрэгжүүлсэн байна.	УТ ОНТ	Байгаль орчны хууль тогтоомжууд болон иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлэх үйл ажиллагааг сурталчлан, мэдээлэл хүргэн, нөлөөллийн арга хэмжээнүүдийг үр дүнтэй хэрэгжүүлсэн байна.	УТ ОНТ	Байгал орчны мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
70		6.6	Ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх, ойн зурвас байгуулах иргэдийн санал, санаачлагыг дэмжиж, мод үржүүлгийн үйл ажиллагааг эрчимжүүлнэ	2017-2020	ОНТ БХС ТХБ	Иргэдийн оролцоо 1 дахин нэмэгдсэн байна.	ОНТ БХС ТХБ	Иргэдийн оролцоо нэмэгдэж, сүм зээлийн бодлогоор дэмжинэ	ОНТ БХС ТХБ	Иргэдийн оролцоо 1 дахин нэмэгдсэн байна.	ОНТ БХС ТХБ	Иргэдийн оролцоо 1 дахин нэмэгдсэн байна.	ОНТ БХС ТХБ	Байгал орчны мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
71		6.7	Хог хаягдлыг багасгах, орчны бохирдол доройтлыг хязгаарлах арга хэмжээг үе шаттай авч хэрэгжүүлэн, хөрсний бохирдлыг багасгана.	2017-2020	ОНХС БХС	Цэвэрлэх туурь балгас, хур хог хаягдал бүхий талбайн хэмжээ 20.га	ОНХС БХС	Цэвэрлэх туурь балгас, хур хог хаягдал бүхий талбайн хэмжээ-10.га	ОНХС БХС	Цэвэрлэх туурь балгас, хур хог хаягдал бүхий талбайн хэмжээ-5.га	ОНХС БХС	Цэвэрлэх туурь балгас, хур хог хаягдал бүхий талбайн хэмжээ-5 га	ОНХС БХС	Байгал орчны мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
72	Байгаль орчныг хамгаалж, байгалийн нөөц баялгийг зохистой ашилан ашиглалтыг сайжруулахад олон нийтийн оролцоог хангана.	6.8	Доройтож талхлагдсан бэлчээрийг хашиж хамгаалах, таримал бэлчээр бий болгох, бороо цасны ус хуримтлуулж цөөрөм, хөв байгуулах хүсэлтэй иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагын санаачлагыг дэмжинэ	2017-2020	ОНХС БХС ТХБ ХХО	Бэлчээр хаших, нөхөн сэргээх, иргэдийн санал санаачилгыг зээлийн бодлогоор дэмжинэ	ОНХС БХС ТХБ ХХО	Бэлчээрт таримал болон бутлаг ургамлыг тарих, ургуулах санал санаачилгыг хэрэгжүүлнэ	ОНХС БХС ТХБ ХХО	Бэлчээрт таримал болон бутлаг ургамлыг тарих, ургуулах санал санаачилгыг хэрэгжүүлнэ	ОНХС БХС ТХБ ХХО	Бэлчээрт таримал болон бутлаг ургамлыг тарих, ургуулах санал санаачилга ар хийгдсэн ажил 20 %-тай байна	ОНХС БХС ТХБ ХХО	МЭҮТ	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
73		6.9	Булаг шанд, рашаан усны эхийг хамгаалах арга хэмжээ авна.	2017-2020	БХС ТХБ	Тооллогын ажлыг зохион байгуулж, мэдээллийн санг шинэчилнэ. Булаг шандны хамгаалалтыг сайжруулсан байна. Нийт цахим бүртгэлд 116 худгийн ашиглалт хамгаалалтыг сайжруулна.	БХС ТХБ	Холбогдох байгууллага удтай хамтран булаг шанд рашаан усны эхийг хамгаалах ажлыг зохион байгуулна.	БХС ТХБ	Тооллогын ажлыг зохион байгуулж, мэдээллийн санг шинэчилнэ. Булаг шандны хамгаалалтыг сайжруулсан байна	БХС ТХБ	Тооллогын ажлыг зохион байгуулж, мэдээллийн санг шинэчилнэ. Булаг шандны хамгаалалтыг сайжруулсан байна	БХС ТХБ	Байгал орчны мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга

74		6.10	Бэлчээрийн хөнөөлт мэрэгч үлийн цагаан оготно, хөнөөлт шавьжийн тоо толгой, тархалт, байршлийг тогтоон, устгал хийж, бэлчээр хамгаалах арга хэмжээ авна	2017-2020	БХС ОНТ	Тандалт, судалгаа хийгдэнэ	БХС ОНТ	Бэлчээрийн хөнөөлт мэрэгч үлийн цагаан оготно, хөнөөлт шавьжийн тоо толгой, тархалт, байршлийг тогтоон, устгал хийж, бэлчээр хамгаалах арга хэмжээ авна	БХС ОНТ	Тандалт, судалгаа хийгдэнэ	БХС ОНТ	Бэлчээрийн хөнөөлт мэрэгч үлийн цагаан оготно, хөнөөлт шавьжийн тоо толгой, тархалт, байршлийг тогтоон, устгал хийж, бэлчээр хамгаалах арга хэмжээ авна	БХС ОНТ	МЭҮТ	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
75		6.11	Устаж үгүй болох аюул нүүрлээд байгаа амьтны тоо толгойг нэмэгдүүлж, хамгаалалтыг сайжруулна	2017-2020	ОНТ	Төрийн бодлогоор дэмжинэ. Байгаль хамгаалах бүлэгтэй хамтарч ажиллана	ОНТ	Төрийн бодлогоор дэмжинэ. Байгаль хамгаалах бүлэгтэй хамтарч ажиллана	ОНТ	Төрийн бодлогоор дэмжинэ. Байгаль хамгаалах бүлэгтэй хамтарч ажиллана	ОНТ	Төрийн бодлогоор дэмжинэ. Байгаль хамгаалах бүлэгтэй хамтарч ажиллана	ОНТ	Байгал орчны мэргэжи лтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
76		6.12	Хуримтлагдсан хур хог хаягдал, туурь балгасыг цэвэрлэж нөхөн сэргээх ажлыг үе шаттайгаар хийнэ	2017-2020	ОНХС БХС ХХО	Хуримтлагдсан хог хаягдлыг цэвэрлэнэ	ОНХС БХС ХХО	Хуримтлагд сан хог хаягдлыг цэвэрлэнэ	ОНХС БХС ТХБ ХХО	Хуримтлагдсан хог хаягдлыг шат дараатай цэвэрлэнэ	ОНХС БХС ХХО	Хуримтлагд сан хог хаягдалгүй болно	ОНХС БХС ХХО	Байгал орчны мэргэжи лтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга

Аялал жуулчлалын бодлогын хүрээнд:

77		6.13	Аялал жуулчлалын цогцолбор, жуулчны бааз байгуулах иргэн, аж ахуйн нэгжийг бодлогоор дэмжинэ	2017-2020	ХХО	Газрын бодлогоор дэмжинэ.	ХХО	Газрын бодлогоор дэмжинэ.	ХХО	Газрын бодлогоор дэмжинэ.	ХХО	Газрын бодлогоор дэмжинэ.	ХХО	Байгал орчны мэргэжи лтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
78	Аялал жуулчлалын салбарыг хөгжүүлж, менежментийг боловсронгуй болгож, материаллаг баазыг бэхжүүлнэ.	6.14	Орон нутгийн аялал жуулчлалын маршрут гарган, аялалын хөтөлбөртэй болж, амралт зугаалгын зөвшөөрөгдөх бүс, отоглох, хоноглох бүс хил хязгаарыг тогтоон тэмдэгжүүлнэ	2017-2020	ХХО ОНТ	Улсын чанартай авто зам, аялал жуулчлалын маршрутын дагуу түр буудаллах 1 цэг байгуулсан байна.	ХХО ОНТ	Улсын чанартай авто зам, аялал жуулчлалын маршрутын дагуу түр буудаллах 1 цэг байгуулсан байна.	ХХО ОНТ	Улсын чанартай авто зам, аялал жуулчлалын маршрутын дагуу түр буудаллах 2 цэг байгуулсан байна.	ХХО ОНТ	Улсын чанартай авто зам, аялал жуулчлалын маршрутын дагуу түр буудаллах 2-3 цэг байгуулсан байна.	ХХО ОНТ	Байгал орчны мэргэжи лтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга

79		6.15	Аяллын тогтсон маршрутын дагуу түүх, соёлын өвийг сэргээж, хамгаална.	2017-2020	ХХО ОНТ	Хувийн хэвшлийг дэмжинэ	ХХО ОНТ	Хувийн хэвшлийг дэмжинэ	ХХО ОНТ	Хувийн хэвшлийг дэмжинэ	ХХО ОНТ	Хувийн хэвшлийг дэмжинэ	ХХО ОНТ	Байгал орчны мэргэжилтэн	Орлогч дарга, Засаг дарга, Тамгын газрын дарга
----	--	------	---	-----------	---------	-------------------------	---------	-------------------------	---------	-------------------------	---------	-------------------------	---------	--------------------------	--

ХЯНАСАН:

СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА

П.АМАРСАЙХАН

БОЛОВСРУУЛСАН:

ДОТООД АЖИЛ

ХАРИУЦСАН МЭРГЭЖИЛТЭН

Б.БАТЧИМЭГ